

FACILITAČNÁ TECHNIKA	Metóda DAD (<i>Objavný a akčný dialóg</i>¹)
HLAVNÝ CIEĽ / ZAMERANIE	#ideation #idea generation #liberating structures #issue analysis #discuss challenges #problem solving #collaboration #intragroup openness #ideácia #tvorba nápadov #oslobodzujúce štruktúry #analýza problémov #diskusia o výzvach #riešenie problémov #spolupráca #vnútorná otvorenosť tímu
FÁZA	#action #akcia
CIEĽOVÁ ZRUČNOSŤ / OBSAH	#creativity #innovation #communication #evaluation #self-reflection #introspection #kreativita #inovácie #komunikácia #vyhodnocovanie #sebareflexia #sebaspoznávanie
TRVANIE	#<30 #<60 #60-120
VEĽKOSŤ SKUPINY	#1-5 #6-15
ÚROVEŇ FACILITÁCIE	Pokročilý
KOMFORTNÁ ZÓNA	Za hranicou

Úvod

Metóda DAD umožňuje skupine alebo komunite objavovať postupy a vzorce správania, ktoré niektorým jedincom pomáhajú nachádzať lepšie riešenia bežných problémov než nachádzajú iní, a to za rovnakých podmienok a aj bez prístupu k osobitným zdrojom. Takémuto správaniu alebo praktikám hovoríme aj pozitívna deviácia (PD). Vďaka metóde DAD dokážu členovia skupiny, tímu alebo komunity takéto postupy PD identifikovať aj sami.

Táto metóda zároveň vytvára priaznivé podmienky pre podporu kreativity účastníkov tam, kde sa cítia natoľko bezpečne, že nemajú strach prichádzať s novými a efektívnejšími postupmi. Odpor voči zmenám sa stráca, pretože účastníci majú voľnú ruku pri výbere postupov, ktoré chcú skúsiť, či problémov, ktoré chcú riešiť. Metóda DAD umožňuje dosiahnuť, že skupina prijme navrhované riešenia za svoje.

Pomôcky, ktoré potrebujete

¹ z angl. *Discovery & Action Dialogue* (pozn. prekl.)

- Online tabuľa, Slack alebo Google Docs - vyberte si nástroj, ktorý umožňuje pracovať s veľkým plátnom a má možnosť priblíženia resp. zväčšenia.
- Vyberte si vhodný a dostupný nástroj umožňujúci videokonferenčné hovory.

Postup

1. **Príprava pozvánky:** Vyzvite účastníkov, aby sa pokúsili nájsť nevyslovené resp. skryté riešenia spoločného problému, s ktorým sa potýkajú členovia ich pracovnej skupiny, tímu či komunity. Všetkých, ktorí majú záujem tento problém riešiť, požiadajte, aby sa pripojili k skupine a zúčastnili sa tejto aktivity. Následne skupine položte sedem odstupňovaných otázok:
  - *Ako viete, že problém X nastal?*
  - *Ako prispievate k riešeniu problému X vy sami?*
  - *Čo vám bráni v tom, aby ste tieto kroky robili alebo aby ste spomínané aktivity vykonávali stále?*
  - *Poznáte niekoho schopného často problém X riešiť a prekonávať prekážky? Vďaka akým postupom či vzorcom správania sa im to darí?*
  - *Máte nejaké nápady?*
  - *Čo je potrebné urobiť, aby sa to podarilo? Máme na to nejakých dobrovoľníkov?*
  - *Kto ďalší by sa mal do riešenia ešte zapojiť?*
2. **Usporiadanie priestoru:** Jednotlivé témy umiestnite v rôznych častiach tabule tak, ako by ste to robili, ak by ste na to používali stenu v reálnej miestnosti. Požiadajte účastníkov, aby si v časti cvičenia venovanej kontrole jednotlivé časti tabule priblížili a dobre prezreli.
3. **Štruktúrovanie zapojenia účastníkov:**
  - Facilitátor/ka predstaví otázky.
  - Všetci prítomní sú vyzvaní, aby sa do aktivity zapojili.
  - Každý člen skupiny má rovnakú možnosť prispieť do diskusie.
4. **Zloženie skupín:**
  - Facilitátor/ka spolupracuje s ďalšou osobou, ktorá všetko zaznamenáva.
  - Skupina môže mať 5 – 15 členov.
  - Dôležitá je rôznorodosť pozícií a skúseností členov skupiny.
5. **Postupnosť krokov a časová dotácia:**
  - Predstavte účel prerokúvanej iniciatívy, metódu DAD a vyzvite účastníkov, aby sa jeden po druhom v krátkosti predstavili. (5 min)
  - Postupne skupine položte 7 otázok v poradí, ako sú uvedené vyššie. Adresujte ich celej skupine a každému jej členovi dajte možnosť vyjadriť sa ku každej otázke. Uistite sa, že zapisovateľ si zaznamenáva všetky postrehy a nápady, ktoré odznejú, pretože skvelé nápady sa môžu objaviť práve vtedy, keď to najmenej čakáte. (15-60 min)

- Požiadajte zapisovateľa/ku, aby zhrnuli postrehy, nápady a koho ešte treba zapojiť. (5 min)

Tipy a triky

- Otázka č. 2 často pozostáva z dvoch častí: po prvé, ako problém ovplyvňuje konkrétneho jednotlivca a, po druhé, ako ovplyvňuje ostatných. Napríklad: „Čo robíte, aby ste sa chránili pred infekciami, a čo robíte, aby ste zabránili ich prenosu na iných?“ alebo „Čo robíte preto, aby ste udržali pozornosť svojich študentov, a čo robíte preto, aby ste sami nestrácali energiu a nadšenie?“
- Ak je to vhodné, môžete začať krátkym predstavením a/alebo anekdotou – pomôže to v skupine vytvoriť neformálnu atmosféru.
- Snažte sa uvedomovať si, ak si v mysli vytvárate úsudky o tom, čo je správne alebo nesprávne. Následne narátajte do desať a „pustite ich z hlavy“ skôr, než čokoľvek povieť (možno budete musieť požiadať o pomoc zapisovateľa alebo ďalšieho facilitátora/ku).
- Vyhýbajte sa vyhláseniam typu „To je skvelý nápad!“ a prenechajte priestor účastníkom, aby si sformulovali vlastný hodnotiaci názor.
- Ukážte skutočný záujem o návrhy jednotlivých účastníkov bez toho, aby ste na položené otázky sami odpovedali – buďte tými, ktorí nasledujú príklad iných.
- Nedávajte ani neprijímajte úlohy a zadania!
- Nebuďte na seba príliš prísny/a: pri tomto prístupe k facilitácii je na dosiahnutie vysokej úrovne zručností potrebná značná prax. Nezabudnite preto požiadať svojho zapisovateľa o priamu spätnú väzbu.

Zdroj

<http://www.liberatingstructures.com>